

ความเครียดและการทำละเมิดของพยาบาลวิชาชีพต่อผู้ป่วยในโรงพยาบาลตติยภูมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความเครียดและการทำละเมิดของพยาบาลวิชาชีพต่อผู้ป่วยในโรงพยาบาลตติยภูมิ (STRESS AND PATIENT VIOLATIONS AMONG NURSING PROFESSION AT TERTIARY CARE HOSPITALS)

เกิ้ลัดแก้ว พรหมมา 4636789 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารการดูแลสุขภาพและสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ฉัตรสุมน พฤทธิภิโย ปช.ค., นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ Dr.P.H., พีระ ศรีกรรณจิตร วท.ม.(ชีวสถิติ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียด ลักษณะและระดับการทำละเมิดของพยาบาลวิชาชีพต่อผู้ป่วยในโรงพยาบาลตติยภูมิ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ และโรงพยาบาลตากสิน ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หากความสัมพันธ์โดยใช้ไคสแควร์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความเครียดระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.1) รองลงมาคือระดับสูง (ร้อยละ 17.7) และระดับต่ำ (ร้อยละ 17.2) ส่วนมากมีบุคลิกภาพแบบ B คือ บุคลิกภาพแบบง่าย ๆ มีความรู้สึกริบเร่เล็กน้อย มีความขัดแย้งน้อย อดทนต่อสิ่งแวดล้อมได้ดี และชอบเข้าสังคม (ร้อยละ 81.9) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การเจ็บป่วยในรอบ 6 เดือน ($r = 0.229$) บุคลิกภาพ ($r = 0.303$) การเจ็บป่วย ($r = 0.299$) การพักผ่อน ($r = 0.312$) ปัจจัยด้านคุณลักษณะองค์กร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงหน้าที่และระบบงานในโรงพยาบาล ($r = 0.264$) ภาระงาน ($r = 0.196$) ปัจจัยด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัมพันธภาพในหน่วยงาน ($r = -0.241$) ธรรมเนียมปฏิบัติในองค์กร ($r = 0.162$) ภาระทางครอบครัว ($r = 0.153$) และขนาดของโรงพยาบาล เมื่อศึกษาความเครียดและการทำละเมิดพบว่าความเครียดมีความสัมพันธ์กับการทำละเมิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p=0.008$ โดยพบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีความเครียดระดับสูงเคยทำละเมิดร้อยละ 97.4 ความเครียดระดับปานกลางเคยทำละเมิดร้อยละ 82.1 ความเครียดระดับต่ำเคยทำละเมิดร้อยละ 70.3 และความเครียดมีผลต่อการทำละเมิด คือ การปฏิบัติงานทำให้ผู้ป่วยไม่พึงพอใจ ($r = 0.226$) การปฏิบัติงานทำให้เกิดผลข้างเคียงจากการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วย ($r = 0.238$) การปฏิบัติงานทำให้ผู้ป่วยเกิดการบาดเจ็บเล็กน้อย ($r = 0.310$) การปฏิบัติงานทำให้ผู้ป่วยเกิดการบาดเจ็บมาก ($r = 0.210$) การปฏิบัติงานทำให้ผู้ป่วยต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลนานขึ้น ($r = 0.200$) การปฏิบัติงานทำให้ผู้ป่วยต้องเสียค่ารักษาพยาบาลเพิ่มโดยไม่จำเป็น ($r = 0.222$) และลักษณะการทำละเมิดที่พบมากที่สุดคือ การดูแลรักษาผู้ป่วยร้อยละ 61.9 รองลงมาคือ การใช้กิริยาจาไม่สุภาพกับผู้ป่วยร้อยละ 46.5 การให้ยา/ให้เลือดผิด ร้อยละ 43.7 การเก็บส่งตรวจผิดพบร้อยละ 29.8 และพบมีการทำละเมิดน้อยที่สุดคือ การทำให้ผู้ป่วยสิ้นหวัง/ตกเตียงพบร้อยละ 14 และพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำละเมิดคือ แผนกในการปฏิบัติงาน ความสำเร็จของงาน การเจ็บป่วยในรอบ 6 เดือน การเจ็บป่วย และสัมพันธภาพกับผู้ป่วยและญาติ เมื่อศึกษาลักษณะการทำละเมิดที่พบมากที่สุดในแต่ละแผนกพบว่า แผนกศัลยกรรมคือการดูแลรักษาผู้ป่วย แผนกอายุรกรรมคือการให้ยา/ให้เลือดผิด แผนกกุมารเวชกรรมคือการเก็บส่งตรวจผิด แผนกสูติศาสตร์/นรีเวชกรรมคือการทำให้ผู้ป่วยสิ้นหวัง/ตกเตียง

จากผลการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่าพยาบาล ผู้บริหารการพยาบาล และผู้บริหารระดับสูงควรตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงาน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาระดับองค์กรหรืออุปสรรคในการทำงานที่เป็นสาเหตุของความเครียดและควรดำเนินการแก้ไขตามสาเหตุ

คำสำคัญ: ความเครียด / การทำละเมิด / พยาบาลวิชาชีพ

STRESS AND PATIENT VIOLATIONS AMONG NURSING PROFESSION AT TERTIARY CARE HOSPITALS

KREDKEAW PHOMMA 4636789 PPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN MEDICAL AND PUBLIC HEALTH LAW ADMINISTRATION

THESIS ADVISORS: CHARDSUMON PRUTIPINYO Ph.D, NITHAT SIRICHAOTIRATANA Dr.P.H., PEERA KRUGKRUNJIT M.Sc.(Bios.)

ABSTRACT

This research aimed to study stress and violations of patient by nurses in tertiary care hospitals. The study group comprised nurses working in the Inpatient Department of Somdejprapinklao Hospital, Sirikit Hospital and Taksin Hospital. A questionnaire was used as a research tool. Percentage, mean and standard deviation were applied to describe general data. Chi-square and Pearson's correlation coefficient were applied to test hypotheses.

The results showed that nurses in this study had a moderate level of stress (65.1%), followed by a high level (17.7%) and a low level (17.2%). Most of them (81.9%) had a type B personality. Factors relating to stress at a significant level of 0.05, were (1) personal characteristics such as an illness within the past six months ($r = 0.229$), personality ($r = 0.303$), an ailment, ($r=0.299$), resting ($r = 0.312$); (2) organizational characteristics such as duty exchange and work system in a hospital ($r = 0.264$), and workload ($r = 0.196$); (3) social and environmental factors such as relationships within an organization ($r = -0.241$), organizational practice ($r = 0.162$), family burdens ($r = 0.153$), and size of a hospital. There was a significant relationship between stress and violation by nurse ($p<0.01$). Most nurses whose stress was at a high level (97.4%) committed violations; 82.1% of those who had a moderate level of stress also violated patients; and 70.3% of those who had a low level of stress committed violations. It was also revealed that stress affected violations such as nursing practices that caused patients to feel dissatisfied with nursing care ($r=0.226$), side effects from treatment and care ($r = 0.238$), slight harm ($r = 0.310$), or serious harm ($r = 0.210$), to have longer hospitalization than usual($r = 0.200$), and additional patient expenditure on care and treatment($r = 0.222$). The violations most commonly found were delay in giving nursing care (61.9%), followed by having an impolite manner to patients (46.5%), incorrectly giving drug/blood (43.7%), and mistakenly collecting specimens (29.8%). The least common violation was causing patients to slip/fall out of bed (14%). Other factors relating to violations were workplace, work achievement, an illness within six months, an ailment and relationships with patients and their relatives. In specific department the types of violations that were most commonly found, were slowness in giving nursing care in the Surgical Department; incorrectly collecting specimens mostly found in the Pediatric Department; and causing patients to slip/fall out of bed mostly found in the OB-GYN Department.

From the research results, it is recommended that nurses, head nurses and senior executives should pay attention to problems of stress in the workplace. They should improve and reduce stress due to difficulties or problems at work.

KEYWORDS: STRESS / VIOLATION / NURSING PROFESSION

172 pp.